

BIBLIOTECA
SEMINARIO V.
PORDENONE

MC

D

LEO

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

BIBLIOTECA
SEMINARIO V.
PORDENONE

MC

D

LEO

Peter Antony de Agono Patani.

Antony de Agono Patani

PETER ANTONY DE AGONO
PATANI

Antony de Agono Patani

conradi Aretini uiri clarissimi comentarioz
primi belli punici liber primus

Polibius e greco in latinum uersus

LIBER nequi inepotent antiqua mi-
nus confectari si comentaria primi
punici belli perferbere ac obscuratam
tampridem illarum reru memoriam
in hac denum etate nra reuocare i
lucem aggregiar: presertim cum multa noua sint quoz
noticia integrior extet: que cu dignitate ac laude magis
ri posse lris uidegitur. Michi uero diuersa penitus sentia
fuit. Quo enim antiquior erat res quoqz incitu proxi-
mior: eo magis inuocatione indigere putau: ut frangi ta-
rectfamilie in uetustis edium facere consuerunt. Est uo
nouiora quedam: que mandari litteris cu dignitate possit.
no equidem in inficias eo: Nec si quis eam sibi laudem
parauerit reprehendo: Verum que tandem aduersus mer-
querela e: si uetusta me ut uina magis delectant. Ego
fateor non tam cupide Orpheum ut potte tradunt euri-
cis amore infernas adiisse sedes: qz ego si spes modo aliqua
offeratur: antiquos illos pitantis uiridi intuendi ad ultimas
penetrarim terras. quos quia oculis intueri no licet: qd
secundum est mente et cogitatione libens complector: relqz
ab illis gestas in quibus huius seculi decus et gloria corinet
omnibz ee cognititas qz maxime opto: que in ea fuit hec
ipa comentaria scribendi. Aut aut huius belli plenior no-
ticia sit: ab ipis: ut ita loquar: inenabulis scriptores eius
auctoresqz recensedo. Sic eiz et propoituz meū probabilis
apparebit. Bellum punicum primū multi mōraz grecorūqz
scripserūt. Præcipue tñ auctoritatē fabiū pictor vetustus
sane auctor ex nobilitate romana Eodemqz fere tempore
philinus carthaginensis: grecis lris idem bellus explicuit.

Orpheus
Euriptides
Xor
eius

Fabius pictor uetus
romanus

Philinus cartagi-
nensis

Quorum uterq; patrie affectus suę ac studio partium in
duotus et si nō circa rei geste series circa belli tñ causas
iusticiamq; excessisse modum putatur philinum deinde r
Polliuius megalopolitanus annalium cōditor secutus ē: fabium
aut e nrū plures: sed precipue claritatis. liuius patavinū
Romane p̄ historie cuius libri si extaret nihil opus erat
nouo labore: Cum nō hęc pars opis ei m̄ierit nullaq; fere
huius belli noticiā nrōs apud hoīes haberet: cōmotus ipse ob
maiorum uirōrū gloriam ne rerū tam p̄lare tamq; mag
fice gestarum memoria depiret. quantum solerti lectōe pol
libij heterozūq; grecoz consequi potui comentaria eius belli
pro comuni utilitate suffeci illa moderatione adhibita
ut nihil qd nō pbatū a supiorib; ēēt. huic operi m̄fererem
et tñ nō ab uno sumerem aut m̄terpres. sed a multis sumpta
meo arbitrato refererem. Tempus aut huius belli uiginti qua
tuor ānos fuisse conitat primūq; in eo Romanos italia cū
exercitu egressos p̄mūq; classenses p̄mū et mari p̄liatos.

Narratio Primi belli punici

Rago primi punici belli quod populus roma
nus aduersum Cartaginenses terra mariq;
emixissime gessit ex Mamertinoz ī sicilia
notitate prorupit. de qua dicere agredimur paulo alio
pro rerum noticia repetentes. Campanorum magna oliz
manus sub agatode duce in sicilia militauerat. hi messane
sitam et oppulentia admirati et cupidine eius potiunde capti
de occupanda urbe consiliū ineunt. Per amicitiaz ergo m̄ten
noenia recepti ut primū tempus rei patrande usuz urbes
annam et fidei eorū creditam ex composito inuadunt.
Cūes nil tale opinantes subita cede adorti magna ex pte
trucidant. Reliquos urbe agroq; depellūt. Matres familias
et uirgines ut cuiq; libido fuit item predam et agros iter

se partiunt. Ita facili pulcherrime opulentissimeq; urbis
 compotes facti in ea considerunt. huius in puniti sceleris haud
 longe postea imitatores reperiuntur in reginorum urbe messane pro-
 pinqua. Quo .y. tempore pyrrhus epyrotarum rex in italia
 primo mox mo scilicet copias traduxit. conterrita eius
 regni ob regis aduentum po. romani pressidum postularunt.
 Misa ab romanis legio una urbem aliquodiu tutata fidesq;
 erga socios religiose fuit. Sed cum longior accessisset mora
 exemplo mamertinorum pellecti urbes et ipsi inuadunt. cuius
 alios cedunt alios pellunt. fortunae reginorum inter se partiunt.
 Utq; maleficio coniuncti erant sic etiam societate et fe-
 dere cum mamertinis iungunt. has reginorum calamitates
 et si grauius ferebat. po. ro. tunc quod diu bellum uiguit. dissimula-
 do quieuit. Confecto autem bello et uictoria parata Romani se-
 lus militum suorum ulcisci propantes regnum obsederunt ac tandem
 expugnauerunt. Ad quatuor milia militum tanti facinorosi con-
 scia intus erat. Eorum maxima pars dum acriter obmetum
 supplicij resistit in ipso ardore capite urbis per uiam celsa. Trecenti
 solum uirum in potestatem redacti qui euestigio Romae missi
 in foro uirgis celsi et securi percussi scelerati facinorosi penas
 dedere. Urbis et agri itemque cetera prius amissa reginis qui
 a sede supfluerant a romanis restituta. Et regis quidem occupato-
 res hunc finem habere. Mamertini uero sic eis sese nuncupabat.
 Campani qui messaniam iniuderant quoad legio romana re-
 gium poscebat auxilio ei freti aduersus scilicet ciuitates se fa-
 cile tutabantur. oppressa mox legione et urbe reginis reddita
 destituti eo auxilio in maximas difficultates et ipsi inciderunt
 ex huiusmodi causa non multum autem id tempus syracusanorum copie adu-
 sursus eos qui rem publicam obtinebant infensam ducentem per seditionem
 sibi creauere Arthemidorum et hieronem qui postea rex fuit.
 is erat tunc admodum adolescens. ceterum sublimis animus et gra-
 uis quedam indoles in adolescente eminebat. Qui cura exercitibus

ac rerum gerendarum suscepta. cum tandem in urbem stupet
armatorum cateruis introisset. ac ciues diuerse factionis in eius
uenissent portatez. ita clementer ac modeste uictoria uisus
populus Syracusanus. et si plurimu in sensu his qui exatus
pseditione fecerat. tñ conspecta hieronis uirtute eandē po
testatez adolescenti tribueret. hieron igit exitus. pmo mor
et Syracusani ppli honore sublati confestim maiora aīo con
cipere cepit. qđ ab initio cōsiderantibz exactis ei nō erat ob
securum. principio eīz ut quoties opus foret copias ī expeditiōez
educere ac ipe abesse sine metu posset. leptimē uirū potentem
domi. et mltitudinē pgratus accepta in matrimoniu eius
sibi socerū adsequit. Sic eīz fidum urbanaz rerum custodem
parauit. nequis p abntiam eius insurgere aut multitudinez
solicitare posset. hęc domi p̄uēsa. foris aut cū sciret copias
Syracusanorū conductz miles. hic erat seditiosus ēē reliqz
nouarū audax. callido consilio ī mamertinos educit nō lō
ge a centoripa cum obinā haberet hostis. conductus militem
omēm qz ueteranū exercitū in fronte locat. ipe cū Syracusanis
equitibus urbanisqz copijs longius sustat. quasi alio itinere
hostes aggressurus. hac itaqz falsa auxilij fiducia circumueniri ab
hostibz primā aciem p̄uēsus. ubi eam p̄di plane undiqz et
interceptam conspexit. ipe diuerso itinē abiens Syracusanos
incolumes omnes reduxit. Conductor uō militū aciem ī
medio hostiū trucidandam reliquit. Que pene adinēci
onem gēsa est. ac seditiosus quisqz ut uoluerat in ea pug
na necatus. liberatus p̄ hūc modū ueteranorū molestia nō
uo ac fido milite repaui exercitū. ac ubi omnibz rebus la
tis structus paratūqz uisus est. ī mamertinos supiori uictoria
elatos expeditiōem nō amplius simulataz inducit. profectqz
cum his copijs ad longanū annē ingenti p̄lio cū manibz
confluit. In ea pugna optimi quisqz mamertinorū opperit.
Pleriqz eorū duces in portem hieronis uiuū peruenierunt.

his rebus cum syracusan victorem exercitum summa gratulatioe
omniuz reduxisset haud dubio favore syracusanor sociorū q
rex appellatur factus ē. p hunc modum rex hostes maiori
nixu in dies premebat Mamertini suo primū Romane le
gionis auxilio ut supra cōdimus, deinde gravi prelio afflic
ti quoniam hieronis potentia se resistere posse diffidebat diuer
so consilio alij ad cartagineses confugebant. eorumqz qdā
pessidūm tutelae gratia in arcem induxerāt. Alij ad pe
pulū romanū cōuersi ut se orbemqz susceperet pcalā
tur. et preualebat sane apud mamertinos romani po. nōm.
qz ipi italici qñs orti nri potiusqz externis salutes suas
creditam volebant. At romanis p absurdūz primo uideba
tur. qui mō in legionem suam ob occupatū contra fidem
regiū tam seuerē aduertissent eos mamertinis eiusde
secleris affinitibz opes ferre. Itaqz protracta aliquādiū res
est in senatu uariantibz patrum sententijs. Tandēz qd bone
ital aduersus utilitates pugnare uidebatur rez isectaz
senatus dimiserat. Non destiterit tñ mamertini qui
romam uenerāt. sed fautoribz quibzdam freti rez ad
plebem detulere. puicitqz tandem apud multitudinem
utilitatis rō periculosū. q. insūm est urbes tam propi
quam carthaginiensibz abice. quareqz eoz uicinitates
suspiciabant fore. Jam eiz plus nūmo carthaginiensium pa
tebat opes. Quippe nō affrica mō sed et quēdam hispa
nie loca usqz et armis subacta carthaginiensiu parebant
imperio. Insule preterea omēs sardonij tyreniqz maris.
Magna insup sicilię pars carthaginiensium erat. ven
turam aut totam in eoz pottem. nisi quis mamertinis
auxilium ferret. haud ambiguum putabat. Messana
eiz suscepta confestim aduersus syracusanos nequaqz
potentia parē bellū erat gestum. ac breui tpre qdā
reliqum erat sicilię subacturi. hęc i. cogitant. po. ro.

ac necessariū sibi ratus Messanā seruare ne acarthagiē
 sibi undiq; italiā emgeretur neu qđ pontē quēclaz ad
 inuadendum haberent auxiliandum mantinis decre-
 uit. Cum qđ id placuisset Appius claudius consul tradu-
 cere copias in siciliā et mantinis opes ferre iussus pro-
 fectioz parabat. Mamertini autē de po. rō. decreto cer-
 tiores facti cartaginensiu prefectus qui in arce positus
 erat incautum circūfuit. cumq; una euz presidio r-
 urbe deiecit. post hec iam liberius consules romaniū
 p. crebrius lras ac nuntios conuocant. At carthaginienses
 postq; intellexerunt presidio eoz a mantinis pulso roma-
 nos uocari ira simul et indignatione accensi prefectus
 presidij qđ eius culpa ac ignauia arces amisisset i crucez
 sustulerunt. Mox raptim coactis copiis mari et ēra mes-
 sanā agrediunt. classe quidem circa peloz statione
 posita terrestrib; autē copiis haud procul messanā castra
 uetati urbez premebat. Accessit qđ ad carthaginensium
 uolentiam hyeron syraculanus qui tps planē adesse
 ratus quo mantinum ueteres hostes penitē dederent
 iuto euz cartaginensib; foederis ac sociis belli factus.
 Quo et ipē milite suisq; castris alia ex pte messanā obsi-
 dit. Ita binis p. terram hostiū castris mari autē classe ma-
 mertini obsidebat. Inter hec apius claudius consul rati-
 bus ex neapolitanis ac ceteris socioz maritimis ciuitatib;
 nondum q. po. rō. classē illā hebat explebescito accep-
 tis p. scilentiū noctis exercitu imposito Messanā aduen-
 tur. traiectoq; celerit fretō in columnas omnes copias ante
 urbem exponit. hec pma exēitus po. rō. profectio extra
 italiā fuit. primusq; mari ingressus cum ad eam diem
 cetera omnia bella intra italiā desisset. quingentesimum
 iam post urbē conditam annū in etruscis et samnitibus
 ceterisq; finitimis populis domitandis occupatus expōit.

non ante po. rō.
 elapsum hūit:
 quā mō mna
 mērdinoz pma
 int. i cartagine
 - p. 18.

ergo infirma copijs et intra mellaniam urbem inductis cōsul
nec tutū sibi exstiturū nec satis edignitate po. ro. obsidione
perpeti ratul: quippe nō terrā mō uerū et mare undiq;
hostis libat urbi iminebat: cōuectus oīs mēcludebat pace
primo res componere si qua posset: ea ūo si negaret: freto q̄
primū cernere decreuit. Maxime ūo ē dignitate po. ro. ui
sum est: ante omnia de pace agere. Nam fœdera cū cartagi
nensib; sepius ad eam diem renouata extabant: p̄ que et si
licebat po. ro. mamertinos in amicitias fideiq; suscepisse
tū humanum uidebat: pacem nihil prestim habituras nocu
meriti offerre. Seruata eīz mamertinorū libertate. Syracu
sanis item insul' finib; consistentib; minus erat populo. ro.
cartaginensium formidanda potentia. Missi iū sup' his
ad cartaginenses hieronēq; legati cum utriq; paces longe
aspnarentur (q̄ reliquū erat) cōsul milites cohortatus
aduersus hieronēz et Syracusanos eduxit. Nec hieronē
detrahaunt certamen. S3 obuiam cōsuli egressus acie
structa dimicauit. Pugnatum ē aliq̄dū equo martē. Tam
dem ūo prelij is exitus fuit ut romani uictores magna
parte hostium gela regem nudatum pene oib; copiis usq; in
castra psequerentur. Compulsis in castra hostib; romani spo
lia legerāt et in urbes receperūt se. hieron aut metuens nō
castrisib; mō. uerū et urbanis reb; proxia nocte deſtis
castris Syracusas concessit. cartaginenses q̄ auxilio hie
ronis nudati: periculisq; metu milicib; et uirtute roma
norū plus equo formidantib; soluta consistim obsidione in
ultra castris fides ausi p̄ sicilię urbes q̄ ipsoz in fide erant
diuidunt. cōsul paucis post dieb; hostium agros cū legio
nib; ingressus usq; ad Syracusana moenia longe lateq; po
pulat omnia ubi nemo obuiam prodebat Mellanā copias
reduxit. Hec ut gesta erat p̄ hā cōsulū Rome nūtiata
maiori spe p̄rē plēbezq; extitit ad bellum sicilię capessendū.

[illegible]

erat in hanc urbem contractis undiq; copiis magnaq;
in frumenti importata horreo simul ac belli arce aduer-
sus romanos utebantur. Nar. valerius et C. octavius consu-
les fecerunt cum hierone iecto et civitatib; que acta ab eis
desererant infides. atq; nihil aliud fere memoria dignum
in sicilia cum esset circūacto anno e provincia decet
1. P. n. h. d. n. c. c. c. c. 2. p. a. m. i. u. s. et R. Emilius
in sicilia veniunt hi suscepti ab antecessorib; copiis pmo
aduentu de modo administrandi belli cum inter se consul-
tantes nec iam lenia consuetudo aut ad illos plures locos
posse fieri in eis ad consilium. et copias aduentum
p. m. i. u. s. et R. Emilius in sicilia veniunt hi suscepti ab antecessorib;
inua dere. et sine nō recusaret hostis contestis inter-
fecti. et eo consilio agri entū copias admouerūt. carci-
den subire nō ausi aut menia militū continebat. hie adue-
tantibus romanis copiam pugnandi fecit. Consulēq; nō
longe a carci den p. m. i. u. s. et R. Emilius in sicilia veniunt hi
obsequio. et aliq; diu iam protracta cum p singulos ferme
stationes romanorum et necnisi viciu sentit dum
derentur accepta ē pene quorūm die insignis calamitas
At. m. i. u. s. et R. Emilius in sicilia veniunt hi suscepti ab antecessorib;
et aliq; diu iam protracta cum p singulos ferme
stationes romanorum et necnisi viciu sentit dum

[illegible]

[illegible]

tenunt romanosq; audacius persecutos in p[ro]p[ri]am uidentez
hammones precipites traxere hic repente o[mn]ia penor[um] agni-
na in romanos equites circumfudit multosq; efficiunt
reliqui effuso cursu castra repeti coacti sūt hāno usq;
ad ip[s]a prope castra fugientes persecutus tandem reuoca-
tis suis in colle qui toros dī nō longius fere q̄ mille pal-
si ab hoste castra metatus cōmeatū importari om[ni]
prohibebat Ex quo plane accidit nō magis post hac ab
romanis carthaginēsis q̄ romanos ip[s]os a cartaginēsi-
bus l[ib]er. Hic et alii loci sunt ubi hammones in du-
vicem premebat et premebant nec difficultates sane
rei frumentarie dispar. Quippe admodum cōmeatū
ab hierone symiculanoꝝ rege at eo ip[s]o cū summo discrimine
sustentabāt qui tū nō unq̄ sic deficiebat impediētē hā-
none aditusq; intercedente ut demus ea ui coacti con-
sules desturi obsidione uiderent. Nec solum cū rei r
frumentarie defectu uerum et cum ip[s]is prope dys-
t[ess]a. Et tunc cum Hammones per totam cōtinuatū uide-
rat ut cateruq; languētina passim iacerēt magnus de
functorū numerus p[er] singulos dies efferret Id rō grau-
itate celī q̄ loca sunt plenisq; ī ea regio palustris et di-
uturnis. Et tunc cum Hammones per totam cōtinuatū uide-
constabat pueris tū in his difficultatib; ferocia cōsulū
qui cuncta dura atq; aspa ferre potiusq̄ irritē cona-
tu desistere constituerāt Et hāno qd penuriā ac
pestilentia qua hostes premebat cernēs copias ī acies
nō deducebat sperans consules tandem necessitate co-
acti obsidionē sustinent. Hic et alii loci sunt ubi hammones
in duvicem premebat et premebant nec difficultates sane
rei frumentarie dispar. Quippe admodum cōmeatū
ab hierone symiculanoꝝ rege at eo ip[s]o cū summo discrimine
sustentabāt qui tū nō unq̄ sic deficiebat impediētē hā-
none aditusq; intercedente ut demus ea ui coacti con-
sules desturi obsidione uiderent. Nec solum cū rei r
frumentarie defectu uerum et cum ip[s]is prope dys-

[illegible]

31721124

[illegible]

libem
libum
pachimus

51

[illegible]

[illegible]

sua condita appellauit. Sita est autem intra dies iter longior ad
nem patria pulsi qui melchide uocabatur: hi tñ postea omnes ama-
mertunus pulsi sunt. quos fuisse campanos supra docuim⁹ mel-
sanar occupasse. Aere ue et castmene oppida à Syracusanis
condita sunt. Aere quidem septuagesimo anno post Syraculā
anno xxxv. post Syraculā a corinthiis occupata: Sz cū postea
rebellassent camerinenses ab ipsi simulacris euerſa ē camera-
nam iterum duxit. Et hec rursus a Zelone tyranno uersa ē.
aci belli infestia fieri. ex quib⁹ factum ē semp nouis aduers⁹

[illegible]

[illegible]

milites bin p scalas descendebat duo primi scuta ferentes
deinde subinde latera scutis protecti. Sin aliqua erat hostilis
navis ineam coherere: extota simul naui desilibat: ita ludi-
ce militum alibi et alibi, deinde et alibi, erat inter eos
certare cogebantur. Structis paratisq omnib quib ad plui-
opus fuit. Consul aduersus hostes pugnaturus nauigauit. Car-
thaginienses qui in eadem nauibus erant, quosdam scuta-
rum et hastarum, quosdam etiam peditum, quosdam etiam
equitum, quosdam etiam archeros, quosdam etiam
suis hostes saltu fecerunt tanto contemptu ut ad predas se
aduenirent, et in eis quosdam etiam pugnauerunt
ut hostes in eadem nauibus, quosdam etiam pugnauerunt
incertos pro rei nouitate penitus tenuerunt. Tandem quod id foret
omnino sperantes ruditate impetiaq hoium derisa contrarij
prorsus in classem romanam ferunt. Romani ut institutu erat
coruis repente dimissis ut quicq obuias ierat nauis colligebat.
Inde in eam euadentes cunctis gladijs rem gerebat. Et
coruis libere et pugnare sine ulla fuit proterea. Et pugnare
qua puerus epirotaru rex in italia et sicilia huiusce diebat.
fuit. Et pugnare. Et pugnare. Et pugnare. Et pugnare.
coruo expugnaret. Ipe in scapham saluti suae fuga consuluit.
Reliqui vero carthaginiensium qui aliquo intervallo sequebant
ut primas suorum nauis ab hostib captas intellexerat ad ludifi-
ca diuersi conuersi non contrario impetu sed obliquo
rem se declinare posse existimabant. Si cum ita instituta esset
ma. Et pugnare. Et pugnare. Et pugnare. Et pugnare.
artes. Sive enim ex latere sive ex transuerso appropinquaret.
continuo coruis implicitis ac heri coacte expugnabantur.

Ita rapta flensq; et expugnatis reliquis tandem in fugā uertit.
5 victores pulsis ad fugatis hostib; rei maritimę gloria tūc p̄mum
vindicauit. hec uictoria q̄ quata po. rō. fuerit. honorat. c. du.
ellio consuli obeam postea tributi ostendit h̄s. y. triumphauit
mō speciosē. Verū et post triumphus illi clatū ē ut quotiens
a cena rediret tibia sibi ad funalem precineret ob memoriā
rei geste q̄ ip̄ primus omnium romanorū hostes nauali prelio su
passet. dum hec marigerūt exercitus po. rō. quē a consule relic
tum tribunus mandatum ostendit. maonis int̄ se cōtentiōib;
mutabatur. Socioz y. auxilia de uirtute ac gloria pugnandi
dicim eo contentiōis processere. ut socij a romanis discederent
ac p̄ se ip̄ castra metarent. Id cum intellexisset amilcar qui
quatuor milia sociorū interfecit reliqui in castra romana
depositi. iam contentiōib; redire romana romana classes
post preliū in segestana oram nauarunt. Nam segestani
i. aicitia po. rō. in p̄ uenerūt ob eamq; rez a carthagine
sibus obsidebant. eo cum puenissent romani cōfestiz hostes
ne redyt. Ibi cum rōnez gestarij ab se in sicilia reuerti
miam puenisset hambal bellumq; nobis locus aduersus roma
nes gereret tandem in portis quodā inclusus clares amisit
uix a suis comprehensus et in arce sublit occidit. propro
deinde consules. c. sulphurij et aulij rutilij. carthagineses

arrepta in lupparas ut ab initio nutiverat se recepisse. Quod
ex eo prelio hac opinione cuiusque transfugerentur. Quia
toris preli sibi ipsi iudicarent romani quod maiorem numerum

[illegible]

at 11.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

me de munitio nautica committitur hoc enim ab iudice
da admodum est curatum quod utrumque propele dicitur
tunc interant hys carce iam capere debent nec tanta salutis
spes sibi videbat in die meo um lib tantil uno con-
ue tempore Attilius victor triarū et Manlius a prima classe
diuerso itinē succurrūt Hactiq; in medio hostes frequetes
eorum naues plenas capiunt Reliquis in littus adacte fran-
gant Romani tribi maximis pelys hostibz fugatis ubique
et uia transierat Et ceteras in alij portus remanenti naues
nulla acarthaginiensibz capti Porū itō quatuor & sexaginta ro-
mani plenas eperunt Sic pugna multo caute actam in
sicilia comonati quis cepant naues reparāt et ad classes ad-
iunxerūt frumento demde ac ceterū q̄ usui sunt impositū
nullo iam prohibente in libiam nauigariūt Mercurij est
in africa promontoriū longe in pelagus extra siciliā
protendēs Eo romana classis primo applicuit Inde rursus
longe ab urbe copijs interioram expositis naues subduxerūt,
ac hallo et fona circūdederūt inde ad urbem clipeā tūlī
omniū opinio consules recto itinē cartaginē ipām in-
teritūq; peruenirent Sed cum omnes ei tam
multos quāvis exercitus ad cartaginē accessisset Arm
libialis uiuentium ad intra atq; exterius inferret sed
clipeam urbē ab romanis obsideri posito domi metu ex-

[illegible]

est. dum circa illas morantur consiliteret
heraclia solueni milia pedum quinq; ac septentos egres-
sus. p[er] eos locos p[ro]cedit. virtutis q[uod] dux
abiebat opem ferre. Hec tantam iusticiam postulationemq;
urbem aggerem operant ac summa vi adin oppugnabat nec
cum ea dimicantibus p[ro]p[ri]e de p[ro]p[ri]o loco arduo
ac eduersa castris regide hostes inuadē ac inse q[uod] maxime
conectare iubet. Ipe itō qua primum iter erat sub collem
cum reliquo exercitu succedit Tribuni ac centuriones ab atti-
ho premissi cum prima luce montem inuestius ascēdē expro-
fer. omīs repente multatudo e castris sese obuias illis effudit.
har nēc elephantoz opus erat ullū. Veterani tñ milites nu-
gilia aut solore salient copiam eo gregi dimittunt.

[illegible]

ab romanis multitudo. Quia et rapax grana insuper
in urbes cum tumultu et trepidatione omniū erat amissio
et afflictio cladibus nec quid agerēt nec quo se uertirēt
legati autē ad id bellū nō exquibūdaz miris se
cohortas attenuare suscepas in obsequiū
infodaz mentionē incidim⁹ ualde putam⁹ ab initio re
mitionē rerū hoc loco inferere. primūz foris in utri⁹
comprehensa fuerūt Anniciam fore po ro cartagi

[illegible]

[illegible]

from 1845 to 1850

LEpendo Marti attili consulis iritatis car-
thaginensium animis et aspe pacis ad stu-
dium rei pū quantum nūq̃ antea cōsul
ut in extremo euenire solet discriminē na-
tū effectus reparare copias cogē summa industria nō cessabant
monui rei militaris pitum. In carthagine cum aliqua ma-
litiā addideret puritatem hiet sciscitando cum quādam modū
fuerat effem. q̃ p̃m̃e. dū m̃d̃ g̃y p̃st̃e. cōthegē
n̄t̃. m̄m̄. q̃m̄. f̄m̄. m̄m̄. f̄m̄. m̄m̄. f̄m̄. m̄m̄. f̄m̄.
metator ēē sic aciem struxisse. sic elephantos. sic equorum
sic pedum robur collocasse. hec iacundo atq; iterando gra-
tatiōe erat. q̃m̄. q̃m̄. q̃m̄. q̃m̄. q̃m̄. q̃m̄. q̃m̄. q̃m̄. q̃m̄. q̃m̄.
ob huius uiri spem facta ē conuersio aiorū ut qui mō ne de-
sp̄tem. q̃m̄. q̃m̄. q̃m̄. q̃m̄. q̃m̄. q̃m̄. q̃m̄. q̃m̄. q̃m̄. q̃m̄.
stem copias dimisse. ducebat aut xantippus nō p̄ colle aut
tatu elephantisq; plurimū valebat. ea de cā alpa declinauit.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

in merito suspicari. ob ea uerba cum postea carthagine reuocata
redisset supplicio affectus est. Romæ quia in quosdam nobiles
carthaginiensium qui captiui asseruabatur ob uindictam martire
summa vi terra marique oppugnabat. Aliquod tempus circa il
lud comorati tandem eam prem urbem que neapolis appella
batur machinis ac vi militum expunt. quo facto reliqua ur
bis pars metu adductis ciuibz consiliis dedit. Capti paucos
in consiliis. Consiliis. Consiliis. Consiliis. Consiliis. Consiliis.
in siciliam transissent placuit inde rursus africanam petere. De
iati et omnibus nauibus cum pluribus in africa locis copias expositas
seu in ageribus. alio. alio. alio. alio. alio. alio. alio. alio. alio. alio.
the. peruenierunt: ibi ignorantes regressi in arcta quedam
opes consilii aliquandiu constituerunt. Cum pene desperata
salus esset: tandem rediens vnda eos recepit. Nec alie tanquam
remanere peterent coorta subito tempestas in altum arripuit
etque dissipat. Supra centum et quadraginta naues ex ea classe va
pe existimabat: tunc damnorum magnitudine superatis mari absti
nendum ac terra aduersus poenos pugnam statuit: itaque eo
dum in sicilia copias frumentisq; importandum romani uisunt.
Cum his. L. cecilium metellum et. C. furium consules exercitum
in siciliam traduci iusserunt. Itaque tunc aduersus hostes bellum

bellum gerere Quo facto accidit rursus cartthaginensium
rem suporem esse Nam et mari sine controuersia domibāt
sublata romana classe et terra magnas copias elephantosq
hebant quorū tantus erat exercitus post attiliū uictū atq; pro
Aigatam ut et in biennio iam nullo alio q̄ elephantorum
metu a preliis abstineret collib; se ac montib; tutarent nec
in campis pugnas capessere unq; auderet: Quāobrem ad exte-

ipā compulsi ad studium parandae classis rursus incubuit et
iam alter consul C. furius camillus cā romā euacuatū cōsu
les designauerat C. attiliū et L. manliū. Cōuūsi uero ad re
naulem animis et futurum amū spectantib; p̄ter spes omniū
res prope L. Metellū imp̄bia gerit. Hasdrubal q. cartaginē
suum dux qm̄ relictum consulem alterum incitū cū p̄te dūz
taxat copiarum excipitū cognouerat. libeo prefectus exi
tū elephantosq in panormitanū agrum induxit Metellū

trinebat: metumq; industria maiores simulabat: qd̄ cum plures
dies fecisset: nec laxas qd̄ aut calones ex portis exire pateret elat

tandē copias panormi moenib; admouit Metellū cū appropi
quaret memib; uelocet quensq; et expeditū milite emittit: hisq;
irritare atq; distine hostem iubet. Aduersus aut elephantos: qn̄
illi plurimū troni erant hac arte pugnare monet: telis ueru
busq; bestias impetere: ubi ille irate in eos magno impetu ferent
usq; ad fossas urbis militem refugere et in fossas ipsas se demittere.
Inde rursus cum bestie recederent pene aggredi in suosq; eas
concitare. Multitudine milis urbanā ab ea pte oppidi pro
moenib; constituit: et ubi appropinquaret elephantū: tela oīa
ria in illos iacere precepit: ipē paratis instructisq; reliquis copiis
rei bene gerendae subistebat. Nihil eorū quae cogitauerat metellū

toriam suam esse uolentes confestim ut pugnare ceptum est bestias
in expeditos coniecitarunt et illi telis in bestias coniectis cum coacta
riori gradu in eos ruerent fugerunt insecutusque sequentibus in fossas
urbis se demittentes carum impetui frustrari sinit. Cum ergo ad aggerem
fossarum puenissent bestie uno tempore a militibus ex fossis et a mil-
titudine urbana et moenibus sagittis et scorpioibus fruebantur: cum
illae ultra aggerem progredi non possent ac necessario ega uer-
tunt. Tunc cum in aggerem conuenissent in hostium tela se con-
iiciunt in hostium agmina cum ingenti suorum imagine coniecitarunt. Tur-
bati et tunc subita in oppressi viri primum impetu sustinent
fugaque passim fieri cepta est metellus fugientes insecutus nullo
in loco consistendi hostibus aut repandi vires facultatem pmi-
sit. Tunc cum in aggerem conuenissent in hostium tela se con-
iiciunt in hostium agmina cum ingenti suorum imagine coniecitarunt. Tur-
bati et tunc subita in oppressi viri primum impetu sustinent
fugaque passim fieri cepta est metellus fugientes insecutus nullo
in loco consistendi hostibus aut repandi vires facultatem pmi-
sit. Tunc cum in aggerem conuenissent in hostium tela se con-
iiciunt in hostium agmina cum ingenti suorum imagine coniecitarunt. Tur-
bati et tunc subita in oppressi viri primum impetu sustinent
fugaque passim fieri cepta est metellus fugientes insecutus nullo
in loco consistendi hostibus aut repandi vires facultatem pmi-
sit.

urbis eius non amplissima et munimentis loco sita. Ea sedes ac
ac mari terraeque oppugnare possunt. Si enim locus car-
thaginensibus advenisset. facile posthac eos sicula pelle et bel-
lumi in africa trahere posse. profecti igitur eo consilio mari
annus decimus octavus huius belli. carthaginenses non cum pro-
positum romanorum intueretur. nec lateret eos libeo amisso in
africa recipiendum esse bellum quod illi periculosissimum existimabat
sicque propriis verbis praeter admodum paucas romanos parebat
panormum cum ethnensibus et lindaritanis ac alijs conpluribus
civitatis. vel ex foedere vel manu capte romanorum praetibus access-
issent. libeum tum et drepanum et alia quaedam oppida pro oppor-
tuna carthaginensibus in extrema sicilia parte restabant. Con-
sules igitur libeum obsiderent huius castris ex utraque parte urbe
seperant. fossamque et agerem inter castra deduxerant cre-
braque per media loca castra excitant. Stagna sunt ante
est in portum difficili admodum navigatione. nec nisi expul-
santur. et ne quis ingredi egredi ne posset curiosissime obser-
uabant. Machinis inter et armetibus longo sudore moenibus
ipsis admotis sex continuo turres ab ea ipsa parte quae in mare
spectat eueherant. reliquis vero eodem modo per singulos dies mi-
nuebant. Quanta igitur muro propter veteris laborantibus
peribilibus admodum erat obsidio. et intra urbem summe trepi-
dabant. examinata metu urbana multitudo et militibus
mercede conductis. quorum ad decem milia intra urbem
carthaginenses habant. non fere meliori animo euentus
spectantibus. ceterum unus humilium qui presidio urbis

... de hanc in remanere. ... sustinebat. Hic y iam inde ab initio incipies quacumq; rō
muros arceib; quassabāt. alia ipē intra vrbez moenia mu-
nimentaq; sufficiebat. Aduersus autē cuniculos ipē alijs cuni-
culis eductis laborem obsidentū frustrabat. eruptiōib; etiā
crebris int̄ diu ul' noctu machinas incendebat opa turbānt
aut deiecebat. Verum hec talia erant ut pro crastinatioz
captiuitatis nō salutes obiectis allatura uideret. Itaq; nō
nulli erant qui nūm̄ p̄tē. ...
bant de prodenda romanis urbe consiliū inuēt. Traduc-
tisq; in hanc sitiam cōmilitonib; principes ipi munitiones
transgressi in castra romana proficiscunt. Affari consules et
que uoluerāt pacti tractē vrbez festinabat. erat in presidio
carthaginensi Acheus quidā Alexon veteranus ac probate
fidei. cum ea q̄ de proditiōe agitabant forte a cōmilitōib;
inductus. cum eum archonem et nō p̄tē. repa-
the. ...
explicabat. tamen celerit ad se reuersus et aīo cōfirmatus
omnes qui ordinem in presidio ducebāt accersiri iubet cō-
ueniunt omnes p̄tē eos qui iaz in castra romana trasferāt.
Hamilcon p̄tē rem sibi notā ap̄tē obtestaturq; p̄tē
ac ceteros deos ne iurandi religionē ne ue se ducem
...
profectos constabat hamibalem adolescentē eius filiū, quē i sar-
thina post annulā clauē sublatū in cruce diximus q̄ galli
lib p̄tē ducit. ...
scēn. ...

item premia multitudinis polliceri. horum precibus oblationibus
tamquam unum militem persequi. quod impeditur. ut
non principes tantum sed etiam milites in eadem de
implorentibus non modo non paruerunt. verum et prelis et lapi-
dibus infectati procul fugaverunt. Ita ex manifesto prodicionis
periculo libeum servat. obsequio nihilominus dura idies
in eum. magis etiam de periculo etiam famulo. per eum
et in eum. et in eum. et in eum. et in eum. et in eum. et in eum.
dies utebantur. Carthaginienses autem quod quod nihil eorum quae libeo
agebantur cognoscere poterant tamen conjectura quadam difficul-
tatis. et in eum. et in eum. et in eum. et in eum. et in eum. et in eum.
ratis decem milia militum imposuit. cum eo supplemento ham-
balem Amilearum filium audacem iuvenem ac singularem scire
et in eum. et in eum. et in eum. et in eum. et in eum. et in eum.
trare iubent. hambal accepta classe primo ad egyptum insulam
quae fere media est inter Carthaginem et libeum navigavit. et
in eum. et in eum. et in eum. et in eum. et in eum. et in eum.
tante ab egyptu solvens in ipsas fauces libetani portus retr-
itum ferebat. consules subito ac in praevisto adventu hostium
pulsis navibus aduersus hambalem congregari noluerunt. ve-
riti ut si ad egyptum. et in eum. et in eum. et in eum. et in eum. et in eum.
in eum. et in eum. et in eum. et in eum. et in eum. et in eum.
ad litus si qua hostem ab ingressu deterrere possent ecurrerunt.
Hambal nihilo magis deterritus cum suis navibus aduolat.
inter praevistas. et in eum. et in eum. et in eum. et in eum. et in eum. et in eum.
et in eum. et in eum. et in eum. et in eum. et in eum. et in eum.
Ea die cum ob adventum novarum copiarum summa leticia
apud omnes libei esset. magna quoque fiducia ad apud novos
praesertim milites in contionem vocat. quoniam romani aduersus
eos congregari non fuisset ausus. humileon nequaquam eam occasio-
nem perdidit. et in eum. et in eum. et in eum. et in eum. et in eum. et in eum.
vocat. longa oratione illos animos confirmat. victoria in manibus

abierunt ad curanda corpora portero prima luce armati oēs
qua spe omnes evocatione abierunt postridieq; armati ade-
rant insum simulcōis expectantes. ille q̄ facē eōs uelit pre-
stitul p̄cis distribuit. duces prefecit pluribi simul locis erup-
tionem facē ac machinas omnes tormentaq; et cetera que
romani oppugnandę urbi cā effecerant incendio iubet. At cō-
sules etsi nihil eorum restiterant. tūc hoc ipsum fere conitatus
suspicati primialiter milites arma capē et circa urbem intecū
q̄ maxime eē uiderāt. Itaq; ut carthagenienses urbe egressi
sunt statim ab romanis illis occurrit. ac prelium multis simi-
locis repente committit. illis incendē machinas his prohibere
ab incendio propantib; nec fere alias vnq̄ atrocius q̄ ea die

ad hoc ipsum delicta ex urbe producerat. Consules autē eēcā.
circa moenia disposuerat. q̄ autē eē ordinem pugnatū eo
contingebat inferiora fieri picula. Vir. g. aduersus virum
q̄ singulari certamine depugnabat. verum maxima pu-
um armis. uerum etiā suab; loco pellere conabant. illi nō
certamen variatq; fluctuationes. ac multas cedes tandē hūmil-
com qm̄ nihil proficere possē intelligebat. receptū anē uisit. ro-
man ea die incredibili uirtute contra uim hostiū machinas
comoratus. cum his quas ipsi adduxāt nauib; in tempesta noc-

ad drepanum ad aterbalem carthaginiensium clauem: qui
drepano clausus praerat nauigauit. Durante ito liliber ob
sitione. Aliquot tempus post recessus huiusmodi protracta
senatum carthaginiensibus moris cura hebat: ea quae liliber
fierem cognoscendum. Post hamibalis eius recessum sic urbe
presserat romani: ut nec ingredi quisque nec egredi unus po
tuerit. In hoc desiderio. Senatus proficit se quidam vir
rhodius sua nauis in utrisque hostibus libeum aditurum re

tis auxilium accipiat senatus. tunc quia romana clausura an facit
ipsas portus stationem hebat impossibile cuncti rem arbi
trabantur. At rhodius nihil magis peritus sua nauis ad
velit. Cumque proxime quae contra libeum est insula appli
casset nactus postmodum secundam tempestatem circue quaerit
dies horam. Spectantibus hostibus in portum nauigauit tanta
celeritate: ut studium occurrentium impediretque preueniret.

Romani eius audaciam indignati quo abeuntem itepe
rent decem naues quas uelocissimas hebat in ipsam faucibus

et non noctu sed per diem nec clam sed apertum itinere quasi alii
quibusdam inter naues romanas praetelapsus est. Nec euasisset
tentus ubi hostes praeterijt conuersa in eos uersa praera sin

dire uoluit: uerentibus cunctis stupendam quandam cele
ritatem: ac ludificandi artem qui paulo ante conspexerat.

Ille igitur carthaginem reuersus cuncta ut oculis uideret
senatum enarrauit. Eiusque postea exemplo quidam iterum alij
idem facere ausi sunt. Ex quo euemobat nihil eorum quae libe
um praetererat. Quod cum senatus cognouit: non minus quam
prius periculum inuenit.

Do. y explorato
zis astucia: et

fuit. qui uentus ab urbe in machinas p[ro]flabat itaq[ue] molētia vēti

ac iam diutius adfoiem exusta eo auidius ab igne corrumpit. ut
teq[ue] dominante cum ulla humana ope resisti posset omnia
tandem ab uno incendio consumant[ur] tantaq[ue] fuit vis ignis
ut nō machinam nō uerū bases q[ue] ipse quib[us] stabilitate erant
turres crenarent[ur] et arictum capita liquefierent. Post hęc cō
fusa p[ro]p[ter] q[ue] uentus p[ro]flabat itaq[ue] molētia uera p[ro]p[ter] nō dū
refice et opib[us] urbem oppugnare desisterunt. Sed cā unde

stare. nec prius abscedere q[uam] libeum caperet. At himi
et hi qui in millo erant refectis que corruperit racomb[us] obfi

lia nouum supplementū ex italia uenit. Senatus enī postq[uam]
cremata opa libei cognouit. et urbem undiq[ue] a consiliis
cinctam. q[uam] magna hominū multitudo in his distinebat in
ti et in ipsa obidione miserant[ur] et pene uacuetata erat
classis nouo delectu habito decem milia hominū i supplementū
misi. hi messaniam primo tracti inde pedestri itinere
in castra ad libeum uenere. tam ap[er]ius claudius pulcer inie
rat. acceptoq[ue] ab antecesse rib[us] exercitu castris apud libei perat
vocat[ur] ad se denturionib[us] edicit sibi esse in a[n]i[m]o classes hostiū
que in d[ist]ant[ia] t[er]ra p[ro]p[ter] q[ue] uentus p[ro]flabat itaq[ue] molētia uera p[ro]p[ter] nō dū

ut essent adiutorib[us] p[ro]p[ter] q[ue] uentus p[ro]flabat itaq[ue] molētia uera p[ro]p[ter] nō dū

et in p[ro]u[er]si
ad sunt classem totam carthagenensium in ipso portu oppressuros.
Id tamen consilium ubi centurionib[us] quoq[ue] tribunisq[ue] probatū
usq[ue] compluit centum uiginti quattuor. In his fortissimus q[ui]sq[ue]
et toto exercitu sunt nam q[uod] p[ro]p[ter] q[ue] uentus p[ro]flabat itaq[ue] molētia uera p[ro]p[ter] nō dū

premorum optima spes nemo id minus recusabat. plerique etiam
consul in tempesta nocte magno silentio ne quid sentire ho-
stis posset. libeo solvens drepanū uersis nauigauit. drepano
ru hēbat. Nam pp in portunitate eius urbis portusq̃ ampli-
tudinē ac bonitatem precipua semp cura fuit carthaginiensib;
eius loci conseruandi. Abest aut drepanū alibeo milia passuū
circa xv. Ab ea pte q̃ italiam uersū pelorumq̃ prospectat co-
stitit. ut p̃ noctem eo spacio prima sub luce uel romanae

fidatio apud hostes maiorem immediū exercitata est. Athenai-
tū. et si primū inopinato romanorū aduentu p̃culsus erat
tum celeriter ad se uertit et animo confirmatus tentare
fortuna p̃clij ac p̃culis omnib; ulro sese ostendere constituit. uic-
ta postea diuersis q̃ expectare d. in importu ip̃e circūuentus
sūma cum ignominia ab hostib; opprimat. Itaq; statim turbam-

et p̃o temporis angustia cohortatur adosq; illoz uerbis confirm-
p̃mū uturum nec uerbo magis q̃ re ducē in p̃clij futurū
promitte nauis suam conspiciant eamq; sequat. his dictis cum
p̃mū duxit diuersa regione portus q̃ romani aduētabat.
Consul igitur hostes conspiciat qm̃ illi ut ip̃e crediderat neq̃q;
cedebant sed ad pugnam parabat naues suas quarū magnā
portum intraverat reuocauit. quo in loco cum p̃mū naues
dicto consulis audientes iter uertissent aliē nō dum audito
intrauentib; ut ex tremo in p̃culo clausis romana constituit
retur ea p̃mū in p̃clia ducit atq; multū fregit. demū magno libe-

appius claudius romā vocatus consulatu se abdicare erat
est. Tandem post ignominiam iudicio concidit. Hō tūc
ob id vulnus qđq̃ insigniter acceptum quicq̃ remissum ē a po
uicq̃ electu hito. L. sumus consulem in siciliā ad libetū na
præterq̃ alibet nunci contraxit clasceq̃ effecit rostratari
cā erit octingentis. quis deferre cōneatū in castra ad
libetū inferius sicilie latus qđ tuseo alunt mari p̃ drepanum
vitabat cum iq̃ siracusal puenisset consul magis vni
q̃ a messana sequebant ac ex medietanea regione frum
provident. interea atherial captiuos romanorū et na
carthaginenses iudē ac magni honores Atherbali senatus
gare circumlibetū et si qua occasio detur ad libetū gerende
a pugna in libetario portu asseruabant magis impetu q̃

ad his qui tutie gratia circa classem exstabant. Et magni
repente clamor ab ea pte aut uelut ex clamo. 22. pte qui

uociferatione hostium cum suis ad eam conuenisset impigre
cessus urbe castra romana inuadit ita ab urbe simul et a
itu atrox pylei excitat. tumultu et celeritate omnia
p. tenebras complent. Id certamen a tertia fere uigilia
aurora fuit. Orta demum luce. carthalo suo a pugna reuo
cavit. pauci admodum nautis quas primo impetu in ipso

ribi elatis acceptisq. tangere. huiusmodi. et qui pro castris pu

am pugna. carthalo heracleam uersis nauigauit et com

mentu qui fere ab ea pte in castra simulat ul. intercept ul in

classem hostium aspeculatores conuenerunt. Itaq. cu sem

paret ille ad pugnam arbitrarentur in proximu forte litus

et romani hostes

tra spem a romanis resisteret tandem abeuntes no long

ab eo loci consistere et ne quo illi euaderet obstabant.

Interea consilii pectus his queru qd seraculis remanserat cu

que p. supiores dies suis uenerant. carthalo ig. aduertu

ad remanere

consiliū p̄ speculatores cognito confestim sua classe propa
p̄ superiores dies obsederat. prelium comitteret ne sibi inuicē
auxilio esse possent. At p̄ i. i. consiliū cum adde classem be
stium cognouisset. magis etiam eius conterritus. qm̄ sup̄
centum rostratas naves cathalo habebat secum sua nō clas

et p̄ proximiores. Quare ad loca difficilia et periculosa euecta

romanoz classem stationēq; quādam nactus nequo abire
possent obsuabat. Cum p̄ aliquot dies in hūc modum ste
tissent turbida tempestas insurgere cepit. quā nante re

cum ille fecisset medium euasit. At clāssis romana qm̄
loca inportuosa erāt salo et undis agitata ad extremū
sic fracta ē ut nihil ex tot nauib; q̄ utile ī posteri foret
reliquere. Tot enim naves rostratas erant. q̄ naves adde
centenas rostratas nō centum et uiginti uno tēpore amisit.

Atq; remū superiorem fieri. Nam rō nūq; magno nauali p̄
apud drepanū supati. tunc aut oīe amissa classe mari
existerent. terra quoq; nō satis bonā spem habebant. Nam qui
ad libeum in castrū erāt. post eam illi cōsiliū amissū. tra
mīto facultate et inportandi libellata p̄sti inopia et tuti
ro metu premebāt. Romē aut tot clades subinde accep
t. patrū simulac p̄lebisq; frigerāt animos. ex mānū iam
p̄ridem tot sumptib; erario et singulorū patrimoniis crebra
tributorū pensione exhaustus. post amissā naufragio classem
ibi frumēto sociis ciuitatib; impato nō ita ea regione

ut poterat exatim sustentabat: Mox uero occasionem regi
aliquam gerende querens ordo accipit ex clauis. et entiam
in uenerit noua quedam picula molit. Erx t. Sicily mof
inimmet aut mari ex ea pte que ad italia spectat. mediq
Mox uero in uertice presidio altero in iudicibz motis ab
fuit nouuzq exultat certamen. Nam carthaginienses su
a intellexerunt ercem captum ab romanis maiori uixu
eum bere statuerut ea de causa noue delectu habiti
dianeq antatim parata famileares cognomte barcham in
tut uirtutem oram populatus est. bduitioniq et locoru
vastauit agrosq. mox siciliam opitens in panormitaniz
num in eo conedit. In Erce. q. ac panormu locus est
natura munus precile undiqz rupes cingunt. Summas uo
planiciem het cultare aptam no minori ambitu qp duodez
millum passus in ea tunulus inu. igit. qui specule simulatq
arac locum obtinet. Adus oio ad illum tres sunt: duo a
mediteranea regione unus a mari portumq het ampleximu
tius politi presidioz comunitz nauisq in portu hnt. ex q
plane euenit eos qui erce occupant a carthaginiensibus

al' esset.

nis que ad libeum erant excludere. Ex alia ito amil-
caris presidium ad eundem panormum abstulerat. Ita arca-
uenti in medio romani in erice obsidebat. ne minus q-
am erice obsideretur. Ita erice obsideretur. Ita erice
obsideretur. Ita erice obsideretur. Ita erice obsideretur.
Eribilis apud hostes q- amilcaris nomen. hic enim mari-
sepe ab eo loco delatus italie littus usq- puzelos et cumas
omnibz belli cladibz sic infestum reddiderat. ut nemo
his in locis consistere auderet. Terra rursus p siciliam eva-
dens panormitans ac ceteris populi ro. socijs in numeris
clades inferebat. ut pene cordes tpre mari et tra uersati
erice obside et omnibz simul locis adesse uideret. Roma
in ito et italie maritimam oram tueri et socijs defendere
coacti. preterea apud ericem ac libeum occupati. multis
bellatio erat. urbem in erice monte aliquato infra tunc
fructe diximus presidium ito a consule cum ea simul occupa-
uit loca alterum supra urbem summo in uertice. altius ita
urbem qua editus e adrepano collocatum ab initio dei-
mus. Amilcar ig- cum inter ericem et panormum statua
posuisset mariq- et tra omnia infestaret. ad extremis
urbes ericinas fraude cepit. quz media erat inter presidia
romana quo facto utriusq- iam presidium clarius obside-
batur. Nam qui in uertice montis erant omnino exclu-
di. Ita erice obsideretur. Ita erice obsideretur. Ita erice
obsideretur. Ita erice obsideretur. Ita erice obsideretur.
inter drepanum et ericem clausi undiqz ab hostibz pme-
bantur. Hec minus sane carthagenienses ipi in ericina
urbe proculse consistebant. cum supra uerticem romanorum
presidium assidue quasi de industria ad illam obsidendam
positum adrepano excluderet. Ita in uicem obsessi et obli-

denique summa obstinatione animorum obdurabant. tuncq; erat
militibus iniectum certamen. ut omnia pericula et incommoda
vel cupidissime tolerarent. ne inferiores uirtute bellica vi-
derentur. ~~pericula et incommoda tolerarent. ne inferiores uirtute bellica vi-~~
dellum genus periculi abesset. denique eo uersa erat totius
belli ~~pericula et incommoda tolerarent. ne inferiores uirtute bellica vi-~~
promissione subministrantibus. comitatu Amilcaris classis libero
mari suppellex. ut huiusmodi ~~pericula et incommoda tolerarent. ne inferiores uirtute bellica vi-~~
nisi naufragium mari abstinerat terra non incubuerat.
in ~~pericula et incommoda tolerarent. ne inferiores uirtute bellica vi-~~
superior esset. contractisq; maioribus copiis. vel panormi castra
per ~~pericula et incommoda tolerarent. ne inferiores uirtute bellica vi-~~
auxilium panormitanis afferenti nequaquam cessit. sed castra
castris conferre. et crebra pericula committere non dubitauit. hoc non
semel tamen sed sepius fecit. Hic tamen ad extremum fortune expi-
mum ~~pericula et incommoda tolerarent. ne inferiores uirtute bellica vi-~~
Cum in hunc modum traheret bellum. et Amilcar sua magis
uoluitaret ac italiam sive siciliam terrore inuolueret commoti
maiores in modum re quam aliter nullus finire hiturum certamen
uidebatur. et contra decus romani nominis erat populatione
italie periculi ad studium parande classis iterum conuertitur.
aut ex manuum iampridem erarium fuerat. quatum ci-
ues pro facultatibus una plures simul conquirentes sumptibus
ad eam necessarios. conturbabant. Et difficata est autem tota clas-
sis ad exemplar rhodie nauis. quam apud libeum capta supra
ostendimus. ea quae iussa est ad celeritates apertissima. In hunc
modum rostratae naues ducentas parue omnis congrement.
Cum ea clade. C. lucretius catullus consul traiecit in siciliam
ac bellum. autem non sibi inferre iussus nauigauit. Cartha-

[illegible]

[illegible]

—

[illegible]

Expl. National

pmu' xllh
p. 100

[illegible]

militari ad id bellum creati legationes ad affricę popu-
 lū oblata ostendentes quā crudelem auarūq; populū cartli-
 cinensis dominatū acerbis suis depellerent. Neq; ciuitati
 sunt affricę populū bellū capere sed ut sit ex dura seruitute
 liberentur. Affricę populus autē carthaginiensē
 ferē. Spendiog. et Mathoni se commiserunt. Carthagiensē
 nūq; in ipsa affricā nūq; in aliā parte melle quālibet illi
 re idē fuit. nūq; nulli melle illi re et ut. vult
 milite bella gerere. ī urbana multitudinē, ut pote ī belli
 et ī ciuitate. nūq; in aliā parte melle illi re et ut. vult
 pro celeritate expeditionis nō dēterant. Omnes uō pecunie
 bellū facta eam facultates oīo abtulerat. erant hęc tā-
 tum. nūq; in aliā parte melle illi re et ut. vult
 mūm petierat. respiratiōē optabat. futuram quietem
 de reū maritimarū gloriā. q̄ et ipsa iaz supiori bello am-
 si erat, sed de patria de penatib; de uita deniq; et san-
 ctis affricę ciuitatib; exinanito eratio ciuita plena formi-
 dinis et desperationis praponebat. Tūc ię demū se circum-
 spicere tūc errata sua reuocatiōē coepunt. q; tandem mili-
 tudinem conductorum militū finito bello ī unū coegit
 q; modum sui crebris iniurijs suorū magistratū sociōs com-
 pulsarent. hęc. q. cā rebelliois ciuitatib; fiserat. q̄ iampridem
 ardentes odio taz cupide arripuerūt bellum, ut inter
 paucos dies septuaginta armatorū milia in castra ad spēdū

[illegible]

[illegible]

intra pontum in uisibus conflueret. Hanc hostes urbe con-
stant. Itaque nec montibus per arcta et custodita itinera nec
planicie impetiente anime pontum occupato transire in affri-
cam exercitus poterat. In his difficultatibus prefectus Amilcar
confestim in admirationem sui ciues sibi hostesque conuerti di-
xit. Quod si quis dixerit, quod per egregias quatuor
uirtutum species conuerteret. Sui autem gratia sibi industria
in hunc modum conspecta. cum nulla ratio traducendi exercitus
esset. Quod si quis dixerit, quod per industria
fiducia prefectus castra ad hostium Mathone fluminis posuit
et per eum pontem fecit. Quod si quis dixerit, quod per
castra per eum pontem fecit. Quod si quis dixerit, quod per
distineri stagnarique animam nec multum per id tempus in mare
desilire. Itaque tunc per ipsa fluminis hostia secus mare transitum
facilem preberi coniectabatur. cum id ea de causa in his locis mo-
rari. Quod si quis dixerit, quod per eum pontem fecit. Quod si quis dixerit, quod per
confestim militibus ut se sequantur edicit. ac secus mare preter
ipsa fluminis hostia facillime elephantos copiasque traducit. Or-
ta mox luce trans amnem conspectus. cum id impossibile ex-
stimaret. in miraculo rei omnes contrahit. Erant in gessum libe-
ri. Quod si quis dixerit, quod per eum pontem fecit. Quod si quis dixerit, quod per
stet conarent. Hi ubi traductum ab amilcare exercitum copias
ut raptum constatim agmine aduersus illum duxerunt. Quod si quis dixerit, quod per
ipse hi qui utique obsidebant. conciti eo tumultu ad hec loca
concurrerunt. Amilcar uero post traductas copias castram
uersum iter faciebat. Medio fere spacio confecto. binis hostibus
agmina id sub tempus aduentarunt. Nam et a fronte he-
que ab utraque audito tumultu eo contenderat. hostes igitur
alii a tergo alii a fronte inuadere constituerant. At Amilcar

[illegible]

[illegible]

et meritis ad amilcarem uenit. Narrae se se iam pridem ma-
ia admiratione uirtutis captus eius amicitiaz familiaritateq[ue]
lucase nō id maxime tempus amicitie ostendende cum diffi-
cultas rex comoda offerentis excludat. Se igitur si nō abnuat cū
aliqua suorum manu ad eum uenturum. Amilcar his letus dic-
transcat hortat et qm tantus ardor in eo conspicuus sit in-
uenit se se illum dilige pronuntiat iureq[ue] iurādo id
millib[us] numidarū qui una domo profecti erant. Ad Amil-
carem in castra transit. Ea res plurimū oppitulata ē car-
Spēdiū et afios collatis signis dimicare ausus est. uictorq[ue]
in eo prelio cecidit. Narua et numidus q[ui] cū illo ve-
nerant egregie opam suam nauantib[us] sup[er] decem milia ho-
stium in eo prelio cecidit. Capti nō ad quattuor milia
Spēdiū nō ad Antiochū galliā dux cum reliquis
tis ex q[ui] ad eam dies conuissent impunitates se cōcedere
dixit. promide se militare secū uelut arma ex defuncto-
spolijs prebiturū. Sin abire mallet id q[ui] lice. ea benignitas
flexerat afios et antiquū eius ducis amores apud milites
renouauit. Hec decrat qui apte dicitaret p[er] eius compem-
rem oppoztere. Id cum aduertisset ducis hostiū. ueriti-
ne Amilcaris grā apud exercitum prefertim impunitate obla-
ta preualeret. quo maiore aliquo scelere spem uenie auferret
uiliū hōm mīlites p[er]mīssit et hos nō mīlites p[er]tinet
noy pacem ab Amilcare acceptos ī africāz deduxerat. eiusq[ue]

nos supra mentionem fecimus. Erat igitur ab initio seditione
cum exercitus apud thines oppidum constitisset crebrisq;
taretur. Postulatum est a militibus ut arbitrio Glisgonis
reverterentur sedam. Et tunc quidam ex eis
aduciam factum ab exercitu constabat. Nam Annicari
um sub eo militaret polluitus eet. reuerfus aut domum
fraudari pateret nec ut debuerat se pro eorum favore inposuisset.
Itaq; ad glisgonem conuersi cuius recentior erat
runt sedat igitur tunc ea de causa Glisgo in castra arbit
variusq; moribus ac misus a seditionis concitata incredibiliter
fluctuabat. Sepe eadem die sentiam uarias itaq; paucis
post diebus q; in castra uenerat Glisgo ab illis ipsis q; cum
eodem in castra uenerat. Idem fit ceteris carthaginensibus q; cum illo uenerat
terat. Tabellarius ut preceptum erat cum literis
aderat. Narrat sese ab Sardinia recentissimum aduense.
Itaq; de comuni re ducibus afferre. legunt in conuentione
diligentius audiret. esse y. quosdam in exercitu quorum opa
se punitat. Non y eos dimississe q; saluor esse cupiat. h. pelloz

diuallum inuictum acceptat. et eo arripuit
 se. et cum illis per appropinquauit. et cum illis
 nis negotium. inuenit. monē se atq; cōtestari. ut et
 ri sint. sitam egregius dux tamq; prestas in re militari
 p ignauiam atq; securitatem eoz manib; elabat. prestam quē
 se inmittere. et si acciderat ut fictis delinuit blanditijs cū la
 be paciant. moxq; ille sui arbitry factus. ut crede paret
 tiamq; cōtestat. q; quē paulo ante in cathenas cōiecēnt
 eum nūc tam fatue amici fore spauerūt. Ad huc eo di
 cente alter tabellariū a thimete aderat. littere fere ei
 dem tenoris erāt. quib; recitatis antariū galloz pūcū
 assurgens. unā se prospicere uiam salutis inquit si omnis
 socium ēē nō poss. Itaq; illis nō maxime credē. illos
 audire. illis mentes adhibē oportē qui q; acerbissima
 derent. eos proditores atq; hostium loco hēndos ēē. Post
 et ceteri carthaginiensiu quos in captiuis hēret duris
 propterea q; ex longa militis assuetis pheneua lingua
 militari excepta a ferecissimo quocūq; laudatur. Modestio
 res autē si qui i exercitu erāt contradicē nō audebāt. ne
 frustas si qui in exercitu erāt. et cetera. hanc uiam
 notarent. fuerūt tñ qdam qui sitiam antariū laudā
 tes mortem probarent. dura uō supplicia presertim in
 militari excepta a ferecissimo quocūq; laudatur. Modestio
 res autē si qui i exercitu erāt contradicē nō audebāt. ne
 frustas si qui in exercitu erāt. et cetera. hanc uiam
 notarent. fuerūt tñ qdam qui sitiam antariū laudā
 tes mortem probarent. dura uō supplicia presertim in

omnia proteritis ac turbulēt et q̄ furore quodaz turbe
a glugone ip̄o incipientes singulorū manus nares aures
omnibz carthaginensibz qui post hac in eorū pōtes ui-
ui puenirent idem supplicium sumēdū statuerūt. Cadu-
ceatorē uō corpora defunctorū adsepulturā perentes
diu affligebant totaqz in luctu ciuitas fuit. deniqz ad
similem scribit uti hec taz seclēsta et inaudita tācino-
ra ulcūci prepararet. quibz hīs et siml crudelitate hostiū
p̄moris amilear pristina et ip̄e mansuetudinē exiit et
bellum subito fluere retro ac ī contrariū uerti fortuna
cepit. Postqz q̄ ex his quas sup̄ diximus causis effēratuz
ramonē alium ducem Amileari cōiunxerūt. ac pari
consilio administrare bellū iusserūt. Sic. q̄ facili opp-
ni pōnē arbitrabant. ut ī simul fuerūt duces magne
progressus est ut onusā omnium cura p̄singulos dies inter

belli & sperati causa
hij - cartaginei
domanti q

se pene disgladiarent: et facultate opprimendi sui ho-
stibus darent. Accessit ad hec comestus penuria: non
solum pp incuriam ducum: uerū et pp naufragios: quo
oneratis fere omnes frumtū in castra ferēt aduersa
temporū corrupe pierāt. Idem tempus uicenses
et hiponenses q ciuitates ad eam dies ul' p'p'itacit in
partibus carthaginiensium steterāt mutata uolūtate:
ad uicenses q' p'p'itacit in partibus carthaginiensium
steterāt mutata uolūtate: ad uicenses q' p'p'itacit in
partibus carthaginiensium steterāt mutata uolūtate:
Matho hiponensium cura qua prius dūtebat exēdit
reduxit: conuinctusq' cum spendio et Antario omni-
busq' p'p'itacit in partibus carthaginiensium
steterāt mutata uolūtate: undiq' cladib' afflicti carthaginēses: quo se uerterēt
nesciebant. et accedebat his malis q' in senatu factioib'
certabat: alij amilcar. alij hamoni fauentib'. unde et
bardina factio dicta ē: qm amilcar cognomēto bardina
uocabat' ē. et p'p'itacit in partibus carthaginiensium
steterāt mutata uolūtate: tandem exēdit arbitrio p'mittere ut quē uellet ducem
retineret. Quo facto rursus hamoni a cura belli repu-
so prerogatiua militari amilcar p'feratur. In hamonis
locum hamibal successit ē. magnaq' concordia ducum
bellum p'p'itacit in partibus carthaginiensium
steterāt mutata uolūtate: Nam terra qd' circa urbes omnia lo-
ca tenebat. Amilcarem hō exēdit: qm excluserat. Per hec
t'p'ra carthaginēses obsidione laborātib'. hieron Syracu-
sanus auxilium misit. Romam q' in hoc bello carthaginēses
opitulati sunt. Ex huiusmodi cā cūprimū obsideri Septa
ē Carthago: multi ab italia questus grā nauigātes frum-
tū: et p'p'itacit in partibus carthaginiensium
steterāt mutata uolūtate: cariss temporib' carthaginēses exierant: et in carceres

[illegible]

copijs subueniret postulauit. et q̄ id propedies futurū ēēt.
hac auxilij spe milites solabat. Sz nihil duri imp̄ntiarū
nō aderat. Amilcar. y. in dies magis eos premēbat. ac val
lo et fossa circumdabat comعات aut oīo defecerāt. cūq̄
captiuos omnes bestiis obijt nō obscurū ēēt. nec ullum
misericordie locū sibi relictū ob sup̄iora scelera itellige
rēt. in certo consilio nū angorez famis. ac formidinem
supplicij fluctuabāt. Deniq̄ ob eaz rabiez desp̄atio addu
xit. ut primo equos ac uim̄ta comederent. mox seruis
ac ministris celsis eoz carmbz sustentarent. deniq̄ cū
frustra expectatum auxiliū nō uēiret. milites sp̄dij
cum Amilcaris militibz euallo colloquunt. petuntq̄ ut
liceat legatos ad Amilcarez mittere. Id cum impetrasset
in unū Amilcaris legatū p̄misit. q̄ Amilcaris
exercitus amilcari traditis reliquis. cum singulis uesti
mētis abire liceat. Ea pactione sp̄dij. ip̄e et antari
cus. et alij primores exercitū tradunt Amilcari. et ī cathe
nas conijciunt. Dum hec in castris fuit ad quattuor
milia afroz qui huius pactionis ignari fuerūt arma ex
ierunt et in p̄iora castra se tulerūt. q̄ Amilcar
q̄ ex p̄te federis in hostium nūo fuit. eosq̄ ad unum
inflicta iussit. Post oppressū Spondij exercitus Amilcar ut
reliquas gentes ad eas p̄sequeret. Numes exercitus ibat
ad u. oppidum. Atq̄ cum ip̄e castra tenebat. et usq̄
ad carthaginiē moenia quotidie infestabat. Cum uir
Numes p̄uenisset in p̄iora castra. q̄ Amilcaris
At m̄tho se p̄mo aduentu moenibz continebat. nec
p̄sequenti op̄e. Ad u. castra. cum ip̄e p̄uenisset
p̄uenit castra. In eis p̄uenit. et cum oppidū p̄uenit
cūdem in eis p̄uenit. Amilcar ad ea p̄uenit. et cum
carthaginez spectat castra metabatur. Amilcar nō Amil
caris. et que ad ea. et que ad ea. et que ad ea.

[illegible]

Dilectissimi filii mei, etiam si facta est
 ista, etiam si mecum Romam sic tota
 praedicta commiseritis, etiam si ob eam po-
 teritis etiam etiam etiam etiam etiam etiam
 me gessere bellum: quibus celeriter domitum et purgato in

[illegible]

1111

done in 1845.

1. *Antea regina dicitur*

100

1888

3

Analysis

mox cenomani inde ueneti: nō ipi iam galli sed aliud
gens: antiqua ex his gentibus quae in hanc partem
transiit: ex illis primū ueneti: qui ex his gentibus
mox senones, qui uix adriaticum mare exim diuz
lorz machuerūt: horz precipua urbs sena fuit. Ducente
simo fere anno postq̃ hi galloz populi in ea regione
cōsederūt: bella int̃ eos ac romanos sūt orta nec p̃mo
aduersus oēs s; aduersus senones qui magis finitimi
erant: sed mox etiam aduersus eos qui a senonibus
irritati a legatis rōs q̃ p̃ species concordie uenientes mox
bellū int̃ eos instituit: ueneti p̃mo gallos cum manu
nancto occiderāt. Omīto Cluio Romā inuasit. hi sūt
galli: qui ex his gentibus uenit: qui ex his gentibus
ip̃i tunc primū ex gallia uenientes: sed in italia nati r
post hoc bella int̃ romanos et gallos cōsecuta sūt usq̃
ad t̃p̃us primi p̃mici belli. Post id aut̃ bellum maior q̃ n̄q̃
tumultus ex huiusmodi cā erit: nō multo aū id t̃p̃us gal
li eturiam ingressi aretū obsederūt: romani auxilium
ferētes contra gallos nō longe ab aretū moenib; dimica
uerūt: nec t̃p̃us sup̃eris in hanc causā uenit: aut̃ n̄q̃
p̃mo in hanc causā uenit: in galliam ducti sūt cum
q̃ p̃mo hī uenit: hī senones populi ex in gallia uenit
sunt: int̃ eos uenit: gallos interfecerūt: et hī
curium bello gerēdo p̃fecit: qui cū exercitu galliam
ingressus contra senones collatis signis pugnauit: vic
toris: reliquos uō qui p̃lio sup̃fuerāt: sed ibi
romani pepulerūt: alios deinde gallos duob; p̃elijs sup̃
tos sūt acquiescēte reb; ac p̃rez optare compulerunt.

[illegible]

legatum missa compolitani et anergestes gallos reges.
et neq. alios circa rhodani gallos ingentibz precus belli
transant pmaxima eis comoda si romanos superent osten-
dunt. est q. italiam ubere et amoeni solo cunctis et
que dici possint diuitis referta. Romanos aut uinci nul-
lum. hinc regum in alpinis alpsibus galli p. t. e
consanouinitatis memores una ad bellu incumbat. euz
alpi tollunt. q. p. l. o. t. u. n. u. p. b. e. q. r. o. m. a. s. c. o. e. p. i. n. t. q.
n. a. c. i. d. e. n. t. h. e. c. e. t. e. m. p. t. e. m. o. r. e. d. o. i. t. a. p. i. t. e. r. e. g. e. s. p. o. s.
q. a. l. l. i. p. i. n. o. s. a. l. l. i. p. i. n. o. s. a. l. l. i. p. i. n. o. s. a. l. l. i. p. i. n. o. s. a. l. l. i. p. i. n. o. s.
delectus indit. q. et h. p. r. e. d. e. a. c. n. o. u. a. z. y. e. d. u. z. a. u. d. i. t. a. t. e. s. p.
se regibz coniungunt. ut neq. maior unq. exercitus neq. ex
militia. p. n. a. t. a. n. t. p. n. a. t. a. n. t. p. n. a. t. a. n. t. p. n. a. t. a. n. t. p. n. a. t. a. n. t.
or coheret. societasq. publicz fieret int. cisalpinos et trans-
alpinos gallos ad romanu impuz euertendus. hec ubi et
fama et multoz lru nuntisq. roma delata sunt magnos
terrore coheret. uarij tumultuari in urbe coepru. magis
delectus heri copias educi. propare oes trepidare. adde la-
gallos putare. ceteru hec no paru carthaginensibz profuere
et a. p. r. i. m. u. m. i. n. h. i. s. p. a. n. i. a. p. r. o. p. a. r. i. a. s. h. e. r. o. m. a. q. h. u. c. u.
mulum gallicum formidat. res hispanie negliget. coacti sp.
p. n. a. t. a. n. t. p. n. a. t. a. n. t. p. n. a. t. a. n. t. p. n. a. t. a. n. t. p. n. a. t. a. n. t.
vntu in illius gallici adu. ad una p. d. t. p. u. s. m. a. x. i. m. e.
p. n. a. t. a. n. t. p. n. a. t. a. n. t. p. n. a. t. a. n. t. p. n. a. t. a. n. t. p. n. a. t. a. n. t.
possent. Coacto circa rhodanu exercitu omibz q. ad it. patil.
compolitani et anergestes gallos reges in magna multi-
tudine maxime alpinos trans alpi. in ualibz uenerit.
Tardior fuisse illoz aduentuz constat. ac diuti protrac-
tum. q. p. n. a. t. a. n. t. p. n. a. t. a. n. t. p. n. a. t. a. n. t. p. n. a. t. a. n. t. p. n. a. t. a. n. t.
m. r. a. a. l. i. m. i. t. a. c. o. n. c. e. p. t. a. s. i. t. a. t. i. t. p. o. p. u. l. i. p. r. e. h. e. r. i. t. a. s.
societati transalpinor pretulerat. cum i. g. i. t. a. m. p. o. s. q. s. u. e

[illegible]

In p. cum illis in.
ginta et octingentos. Equitum vero tria milia et duce.
educi solitus. ex ordine vero tumultus gallica ea h. postea
septuagintamilia. statim ut galli transire apennini mun.
trati sunt in armis. huere. his ne priuata magis q. pu.
auctoritate genere belli uiderent. pretor romanus
prefectus est. ac tuerni etruria uisui. Post hos umbri
nino consilium uisui erat et in boiorum agros irrumpe. hac tunc
aduersus gallos copias primo impetu opposuerat. Erant pre.
terea preparatae alie copie que in subsidij tenebant. Ro.
manorum uiginti milia peditum equites mille et quingenti. Socio.
rum autem tria milia peditum equitum quingenti. Ita duo
indecim milia.
incumberet assidue prestolabant. intabulis vero relate
sa parauerat. Numerus eorum hic fuit.

Latrones autem quinquaginta milia peditum equitum sex quingenti
milia.
milia peditum equitum quingenti. tria milia.
uiginti equitum quattuor milia. Erant
latrones due milia et circa tarentum presidij causa
constitute. harum singule habant peditum quattuor milia
et ducentos equites. Insup romanorum campanorumq. sep.
ta atq. parata ad id bellum multitudo ingens. eius numerus
fuit circiter ducenta quinquaginta tria milia peditum equi

milia pedum
et tum septu
aginta annis

[illegible]

[illegible]

C. atrifrons conf.
14.10.00 Oct 11

[illegible]

[illegible]

[illegible]

tribuni militū acceptis a triarij hastas tradidere antequam
conferretur. Ensesq; illorū unam duntaxat aut
alteram plagam uehementes here itaq; translatis ipsā
aciem hastis duntaxat hostes iubet. donec primus ille ardo
afflicti cladij p legatos romam missos pacem a senatu po
pulo q; ro petiere. que tū illis negata ē. consilib; quib;
rursus ad bellum se uolentius compararunt. Nec his sibi
iurib; transalpinos gallos spe premiorum plectos foedere
ac societate sibi communerūt. ex his triginta armatorum
miliē aliq; tria milia p annu uendunt. in quod ē munerē
illis adiungunt. Consules erāt. C. corneliū et M. claudiū
si nequibat ppea q; mediā quidē loca ab romanis tene
bant. parte copiarū trans padum missa claudius oppi
dum sociorum po rō obsederunt. rati ea difficultate co
actos romanos acerris obsequijs soluturos. eo igit cōsilio

[illegible]

50
M cccclxxv. Lunc xxiii. ian. pan. An.
clw. D. Petri barbori filia ad baptis
centa fuit pmo

Stiribo cretemis

Urbana legio quinquaginta et ducentos pedites
equites uo trecentos continet

